

7. POSTUPANJE S OTPADOM

7.1. KOMUNALNI OTPAD

Na području Županije organiziranim je odvozom komunalnog otpada pokriveno tek 44% naselja i 49% domaćinstava, a na uređena odlagališta odvozi se otpad iz 28% naselja i 32% domaćinstava. Ovi podaci govore da je u rješavanju problema zbrinjavanja komunalnog otpada najhitnije potrebno obuhvatiti cijelo područje Županije organiziranim odvozom otpada, te postojeća odlagališta urediti prema zakonskim odrednicama. Na taj bi se način smanjio broj nekontroliranih i "divljih" odlagališta i spriječilo daljnje zagađivanje i neadekvatno korištenje prostora.

Zakonska je obveza gradova i općina da provedu mjere za zbrinjavanje komunalnog otpada. Uvažavajući načela racionalnog i dobrog gospodarenja prostorom, te teritorijalnog i ekonomski opravdanog pristupa, opredjeljenje je da svi gradovi i općine zajednički riješe problem zbrinjavanja komunalnog otpada. U tu svrhu uspostavilo bi se pet lokacija za uređena odlagališta, uz gradove Bjelovar, Daruvar, Čazmu, Garešnicu i Grubišno Polje. Gradovi su veći izvor otpada, na njihovim područjima već postoje kontrolirana odlagališta, imaju odgovarajuću infrastrukturu za potrebe odlagališta, pa se ovakav izbor nameće kao najbolje rješenje, uz potrebu da se sva postojeća kontrolirana odlagališta i odgovarajuće uredi prema zakonom propisanim mjerama do 1. 1. 2002. godine.

Grad Bjelovar ima novouređeno odlagalište Doline sa odgovarajućom uporabnom dozvolom i tehničkim rješenjima sukladnim standardima za ovaj tip odlagališta, koje se može prihvatiti kao jedna od pet predviđenih lokacija. Pored ovog postoje još dva napuštena odlagališta otpada. To su odlagališta Grginac, za koje je izrađen projekt sanacije i započeti su radovi na sanaciji, i Kozarevac koji je nedavno zatvoren i za kojeg još treba izraditi plan zatvaranja i sanacije.

Grad Čazma ima potpuno neuređeno, kontrolirano odlagalište Široke livade na mjestu gdje je veliki utjecaj na površinske vode i kakvoću življenja u dijelu naselja, pa se predviđa njegovo zatvaranje i sanacija. Za odabir novih lokacija za smještaj odlagališta izrađena je studija po kojoj su slijedeće lokacije izabrane kao najpovoljnije i kao potencijalne uvrštene u plan:

- Grabine kod Draganca,
- Živice, južno od Vagovine,
- Prevalje, jugozapadno od Cerine,
- Bok, južno od Palančana,
- Široke livade, oko 300 m od postojeće lokacije,
- Mala Suhaja, istočno od Suhaje.

Ove lokacije treba dalje ispitati i odabrati jednu za smještaj odlagališta koje će tehničkim rješenjima zadovoljiti postavljene standarde.

Grad Daruvar posjeduje veliko neuređeno odlagalište Cerik koje prema Studiji utjecaja na okoliš zadovoljava svojom lokacijom, ali je potrebna njegova sanacija s produljenjem vijeka trajanja do 2020. godine.

Grad Garešnica ima uređeno odlagalište Velika Mlinska s uporabnom dozvolom, ali će i na njemu trebati obaviti korekcije, prije svega u zaštiti voda. Osim ovog ima još jedno napušteno odlagalište koje treba sanirati i zatvoriti.

Grad Grubišno Polje odvozi otpad na kontrolirano odlagalište Prdavac koje kao vjerojatna lokacija ostaje i dalje, ali mu je potrebna sanacija i uređenje sukladno postavljenim standardima za ovaj tip odlagališta.

Ovih pet lokacija za smještaj uređenih odlagališta otpada predložene su za daljnju razradu u prostornim planovima uređenja općina i gradova. Smatramo da je ovaj broj odlagališta za sada optimalan.

Postojeća nekontrolirana i divlja odlagališta potrebno je sanirati prema zakonskim odredbama i zatvoriti. Dio nekontroliranih odlagališta, koja za to imaju uvjete, može se koristiti kao prikupljališta i skladišta otpada, naročito u prijelaznom periodu do postizanja konačnih dogovora između općina i gradova i uspostave uređenih odlagališta.

Osim ovakve uspostave zajedničkog koncepta gospodarenja otpadom na području Županije potrebno je pokrenuti i projekt selektivnog prikupljanja otpada da bi se produžio vijek trajanja uređenih odlagališta. U protivnom ona bi bila nepotrebno popunjena korisnim i, što je još važnije, opasnim otpadom iz domaćinstava. U ovu svrhu bilo bi dobro uz odlagališta otpada planirati kompostane (u prvoj fazi nereaktorske, a kasnije reaktorske s kontejnerima) i građevine za obradu otpada, a problem korisnog i opasnog otpada riješiti putem koncesionara. Pošto se pri ovakvom rješavanju zbrinjavanja otpada radi o većim investicijama, potrebno je utvrditi opravdanost i isplativost svakog rješenja s obzirom na proizvedene količine otpada i cijenu koštanja.

7.2. NEOPASNI TEHNOLOŠKI OTPAD

Zakonska je obveza Županija da na svom području ustroje zbrinjavanje neopasnog tehnološkog otpada, pa je u tu svrhu na području Bjelovarsko-bilogorske županije potrebno pokrenuti izradu cjelovite koncepcije zbrinjavanja neopasnog tehnološkog otpada. Katastrom emisija u okoliš moguće je pratiti otpad u oko 180 tvrtki, te kod većih ustanova i obrtnika, što nije dovoljno jer ne obuhvaća sve proizvođače otpada. Sadašnjim je načinom zbrinjavanja prepušteno proizvođačima otpada da ga sami i zbrinu, što dovodi do stihijskog i neadekvatnog skladištenja i odlaganja. Iskoristivi dio ovog otpada šalje se od proizvođača k obrađivačima na preradu, a ostali otpad zbrinjava se na razne načine.

Dok Županija ne osigura provođenje mjera postupanja s neopasnim tehnološkim otpadom, preporuka je ovog plana da se isti odlaže na odlagališta komunalnog otpada, gdje bi se koristio kao pokrivka za zatrpavanje, a sukladno sporazumu s jedinicama lokalne samouprave. Također, na području Županije potrebno je predvidjeti i jednu lokaciju za odlagalište inertnog otpada na kojoj bi bilo moguće predobraditi ovakav otpad. Preporuka je da se za potencijalnu lokaciju izabere prostor napuštene ciglane u Velikom Grđevcu.

7.3. OPASNI OTPAD

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije nema izrazitih proizvođača opasnih otpada, ali pedesetak registriranih tvrtki proizvodi ga u manjim količinama. Sav prijavljeni otpad skladišti se na propisani način i veći dio zbrinjava izvan prostora Županije. Znatne količine neprijavljenog opasnog otpada i gotovo sav opasan otpad iz domaćinstava zbrinjava se na nepropisan i za okoliš štetan način, zbog otežane kontrole, "štednje" i nepostojanja stanovništvu prihvatljivog načina organiziranog prikupljanja malih količina opasnog otpada.

Mjere za zbrinjavanje opasnog otpada na razini Države predviđaju da se na području Županije uspostavi jedan središnji objekt za prihvata i predobradu i tri sabirana mjesta za opasni otpad. Programom prostornog uređenja Države date su načelne lokacije, sukladno potrebnom broju po županijama, a njihove stvarne lokacije biti će utvrđivane kroz posebne studije i odgovarajuće dokumente prostornog uređenja. Lokacija za smještaj objekta za prihvata i predobradu predviđena je na području Bjelovara, a sabirna mjesta na području Čazme, Daruvara i Nove Rače, gdje se stvaralo najviše opasnog otpada.

Preporuka je ovog plana da se sabirališta opasnog otpada smještaju u industrijske zone vezane uz gradove Čazmu, Daruvar i Garešnicu gdje nastaje najviše opasnog otpada, a da se prihvat i predobrada vrši na području Bjelovara. Posebno treba spomenuti Centralnu otpadnu jamu INA-Naftaplina u Šandrovcu koja je kvalitetno rješenje skladišta-odlagališta za ovu vrstu otpada i može se u istu svrhu koristiti i dalje. Problem opasnog otpada nastalog u domaćinstvima riješio bi se selektivnim prikupljanjem otpada na način kako je planirano u odjeljku o zbrinjavanju komunalnog otpada.